

Bondgenootschap
voor
Geletterdheid
Regio Holland Rijnland

Convenant

2017-2020

Inleiding

Het probleem laaggeletterdheid

In Nederland hebben meer dan twee miljoen mensen veel moeite met lezen en schrijven. Taalvaardig zijn is echter een belangrijke voorwaarde om te participeren in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. Zeker in een samenleving waarin steeds vaker een beroep wordt gedaan op zelfredzaamheid.

Het aanpakken van laaggeletterdheid lijkt betrekkelijk eenvoudig. Volwassenen kunnen immers een taal cursus volgen om hun taalvaardigheid op te vijzelen. Toch ligt dit in de praktijk gecompliceerder.

Bij laaggeletterdheid zijn twee groepen te onderscheiden: allochtone en autochtone Nederlanders. Allochtone Nederlanders schamen zich er minder voor dat ze de taal niet of onvoldoende beheersen. Hun achtergrond maakt taalachterstand immers eenvoudig verklaarbaar. Ze melden zich doorgaans zelf aan voor taalscholing of laten zich sneller doorverwijzen. Maar bij autochtone laaggeletterden heerst er vaak een taboe om kenbaar te maken dat zij moeite hebben met lezen en schrijven. Dat maakt het lastig om problemen te signaleren. Autochtone laaggeletterden zijn veelal goed in het verhullen van hun probleem en verzinnen allerlei manieren om de ontdekking ervan tegen te gaan.

Vervolgens is de stap naar een cursus niet gemakkelijk. Teruggaan naar de schoolbanken doe je niet zomaar. Zeker niet als je slechte schoolervaringen hebt opgedaan in je jeugd. Daarnaast is het ook niet altijd duidelijk welke cursussen er in de regio worden gegeven en wie die moet of kan bekostigen.

Voortzetten van het bondgenootschap

Om laaggeletterdheid effectiever aan te pakken, werd op 18 september 2013 met diverse publieke en private partijen het Bondgenootschap voor Geletterdheid regio Holland Rijnland opgericht. De doelstelling van dit bondgenootschap is om gezamenlijk laaggeletterdheid in de regio te voorkomen en te verminderen.

Verminderen kan worden bereikt door gezamenlijk bekendheid te geven aan het probleem en laaggeletterden te helpen hun weg te vinden naar een taal cursus, bibliotheek of andere aanbieder van taalontwikkeling. Verder is het belangrijk om zorg te dragen voor voldoende formeel én informeel taalonderwijs, dat toegankelijk en betaalbaar is. Laaggeletterdheid *voorkomen* is de andere kant van de medaille. Daarom zetten bondgenoten zich in om taalplezier bij kinderen en volwassenen te stimuleren.

Er is in de afgelopen drie jaar veel werk verzet. De bondgenoten deden het nodige om laaggeletterdheid in de regio te voorkomen en te bestrijden. Toch is deze strijd nog lang niet ten einde. Er zijn nog steeds concrete activiteiten nodig om laaggeletterden op te sporen, hen toe te leiden naar een passende taal cursus en om een sluitend taalnetwerk in de regio te organiseren. Daarnaast moet de aanpak van laaggeletterdheid binnen organisaties en in de regio goed worden geborgd. Structurele aandacht voor laaggeletterdheid en de ondersteuning door bondgenoten blijft ook in de komende periode essentieel.

Nieuw convenant Bondgenootschap voor Geletterdheid regio Holland Rijnland

Op 18 januari 2017 zetten de bondgenoten opnieuw hun handtekening onder het convenant "Bondgenootschap voor Geletterdheid regio Holland Rijnland 2017-2020".

Het Bondgenootschap gaat verder met partijen vanuit alle aandachtsgebieden, zoals: gezin, gezondheid, gemeente, onderwijs en bedrijven. In de regio Holland Rijnland participeren lokale overheden, maatschappelijk werk, bibliotheken, onderwijsinstellingen, woningcorporaties, uitzendbureaus, taalbureaus, deurwaarderskantoren en zorg- en welzijnsinstellingen.

De betrokkenheid van de leden van het Bondgenootschap bij taal is divers en daarom is ook hun aanpak steeds anders. Dit is kenmerkend voor de aanpak van laaggeletterdheid. De gemene deler van de bondgenoten is zowel het maatschappelijk belang van hun inzet, als het belang voor hun eigen organisatie.

Iedere bondgenoot binnen het *Bondgenootschap voor geletterdheid regio Holland Rijnland 2017-2020* is een betrouwbare partner. Bondgenoten staan garant voor samenwerking en zijn bereid om binnen hun eigen mogelijkheden en vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, taalproblemen aan te pakken. Bondgenoten evalueren en stemmen ambities en resultaten minimaal drie keer per jaar af.

Convenant

De eerste stap is het ondertekenen van het convenant. Hiermee spreekt iedere bondgenoot uit, samen te willen werken en een actieve bijdrage te willen leveren. Het is een vorm van onderling commitment tussen overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

Het convenant geldt als basis voor de afspraken die worden gemaakt over de concrete aanpak van laaggeletterdheid. Acties uit het voorgaande convenant zijn:

- laaggeletterden herkennen en doorverwijzen naar een lees- en schrijfcursus op basis van een actuele educatieve kaart;
- de eigen communicatiematerialen waar mogelijk vereenvoudigen;
- activiteiten organiseren om het onderwerp bespreekbaar te maken en het lezen en schrijven te bevorderen;
- een bijdrage leveren aan het netwerk door middel van kennisdeling, inspiratie en onderzoek.

Deze acties worden voortgezet in dit nieuwe convenant.

Daarnaast worden de volgende afspraken hieraan toegevoegd:

- Aansluiten bij het regionaal educatieprogramma Holland Rijnland;
- Aansluiten bij de uitvoering van de Wet Taaleis;
- Betrekken van de activiteiten in het sociaal domein;
- Inzetten van Taalhuizen en –punten in de regio;
- Betrekken van werkgevers(organisaties);
- Voorkomen van laaggeletterdheid bij kinderen.

Met het convenant als basis stellen we gezamenlijk een activiteitenplan op. Dit plan zal zo spoedig mogelijk in werking treden. Onderdeel hiervan is een beschrijving van elke bondgenoot wat zijn of haar aandeel zal zijn en wanneer een activiteit plaatsvindt.

Ondersteuning van Stichting Lezen & Schrijven

Stichting Lezen & Schrijven biedt de bondgenoten ondersteuning in de vorm van:

- A. toegang tot het netwerk van de stichting en advies op maat;
- B. specifieke masterclasses, stappenplannen en tools per bondgenoot;
- C. communicatie- en promotiemateriaal;
- D. toegang tot de Taalmeter om laaggeletterden snel en eenvoudig te screenen;
- E. (zodra beschikbaar) lesmateriaal waarmee (1) docenten en (2) vrijwilligers, onder begeleiding van docenten, cursisten kunnen begeleiden;

CONVENANT

Bondgenootschap voor Geletterdheid regio Holland Rijnland
2017 – 2020

In aanmerking nemende dat:

- I. lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden basisvoorwaarden zijn voor elk individu om te kunnen functioneren in de samenleving en op de arbeidsmarkt, om goed en adequaat te kunnen (en durven) participeren en om zichzelf te kunnen ontwikkelen;
- II. de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt vragen om participatie van groepen die nu nog min of meer aan de kant staan of dreigen aan de kant te komen testaan;
- III. een geletterde beroepsbevolking essentieel is voor een goed functionerende economie, die voldoende kan concurreren en kan inspelen op toekomstige ontwikkelingen.

Overwegende dat ondertekende partijen laaggeletterdheid in de regio Holland Rijnland willen bestrijden en dat zij daarvoor 10 acties uitvoeren:

- A. laaggeletterden herkennen en doorverwijzen naar een lees- en schrijfcursus;
- B. hun eigen communicatiematerialen waar mogelijk vereenvoudigen;
- C. activiteiten organiseren om het onderwerp bespreekbaar te maken en het lezen en schrijven te bevorderen;
- D. een bijdrage leveren aan het netwerk door middel van kennisdeling en inspiratie;
- E. Aansluiten bij het regionaal educatieprogramma Holland Rijnland;
- F. Aansluiten bij de uitvoering van de Wet Taaleis;
- G. Betrekken van de activiteiten in het sociaal domein;
- H. Inzetten van Taalhuizen en –punten in de regio;
- I. Betrekken van werkgevers(organisaties);
- J. Voorkomen van laaggeletterdheid bij kinderen.

Zijn ondertekende partijen het volgende overeengekomen:

1. de missie: Het Bondgenootschap voor Geletterdheid regio Holland Rijnland bestaat uit publieke en private partijen. Vier jaar lang zal dit bondgenootschap er alles aan doen om laaggeletterdheid te voorkomen en te verminderen. De publieke en private partijen in het bondgenootschap zorgen voor structurele borging van de aanpak van laaggeletterdheid.
2. de visie: Lezen, schrijven, rekenen en digitale redzaamheid zijn basisvaardigheden. Iedereen heeft deze nodig om zich persoonlijk te ontwikkelen en om mee te doen in de Nederlandse samenleving en op de arbeidsmarkt.
3. Doelstelling is om het aantal laaggeletterden in Holland Rijnland met tenminste 20% terug te brengen in vier jaar.
4. De bondgenoten hebben elk hun eigen reden om deel te nemen aan het bondgenootschap. Deze beweegredenen worden opgenomen in een gezamenlijk activiteitenplan.

-
5. Om dit te bereiken stemmen bondgenoten hun plannen op elkaar af en leggen dit vast in een activiteitenplan. Hierbij zal jaarlijks de voor dat kalenderjaar te behalen ambitie worden benoemd in aantallen en/of percentages.
  6. Het Bondgenootschap treedt adviserend, ondersteunend en aanjagend op waar het gaat om de uitvoering van de tien acties. Ook maakt het Bondgenootschap afspraken met onderwijsinstellingen voor een passend opleidingsaanbod.
  7. Om te komen tot een effectieve, structurele aanpak, zal het Bondgenootschap tenminste drie maal per jaar bijeenkomen om themagericht te spreken over laaggeletterdheid en om op overeenstemming gerichte afspraken te maken over de aanpak. Hierbij geldt het activiteitenplan als basis voor de agenda. Tijdens ieder overleg wordt de voorliggende periode geëvalueerd, zodat - waar nodig - het activiteitenplan tijdig kan worden bijgesteld.
  8. Toetreden tot het Bondgenootschap is mogelijk na een schriftelijk verzoek gericht aan de regiomanager die op dat moment in functie is. Het verzoek wordt besproken in de eerstvolgende vergadering van het Bondgenootschap. Een nieuwe bondgenoot treedt toe wanneer deze akkoord gaat met de missie, de visie, de doelstelling en de tien acties.
  9. Ondertekende partijen doen, waar nodig en mogelijk, een beroep op Stichting Lezen & Schrijven voor kennis en expertise op het gebied van laaggeletterdheid.

Aldus overeengekomen en ondertekend te Oegstgeest op 18 januari 2017

Holland Rijnland

R.A. van Gelderen
Lid Dagelijks Bestuur

Gemeente Alphen aan den Rijn

BA E.G.
H. de Jager
Wethouder

Gemeente Hillegom

A.E. Snuif
Wethouder

F. VAN TRIGT

Gemeente Kaag en Braassem

F.M. Schoonderwoerd
Wethouder

Gemeente Katwijk

I.G. Mostert
Wethouder

Gemeente Leiden

M. Damen
Wethouder

Gemeente Leiderdorp

A.M. Beekhuizen-Wesseling
Wethouder

Gemeente Lisse

A.D. de Roon
Wethouder

Gemeente Nieuwkoop

A. Pietersen
Wethouder

Gemeente Noordwijk

M.J.C. Fles
Wethouder

Gemeente Noordwijkerhout

A. Gotink
Wethouder

Gemeente Oegstgeest

J.J.G.M. Roeffen
Wethouder

Gemeente Teylingen

A.L. van Kempen
Wethouder

k.v. Velze

Gemeente Voorschoten

I.C.J. Nieuwenhuizen
Wethouder

Gemeente Zoeterwoude

C. den Ouder
Wethouder

Maregroep NV

M.A. Dijkshoorn
Operationeel manager HRM

DZB Leiden

R. van Rijn
Manager mensontwikkeling

Sociale Werkvoorziening Alphen aan den Rijn

U.J.C. Wanders
Personeelsadviseur SWA Holland

Bibliotheek Zuid-Kennemerland

J.R. Eleveld
Consulent Laaggeletterde

ROC ID College

O. Jeisma
Voorzitter College van Bestuur

ROC Leiden

R.J.W. Winter
Voorzitter College van Bestuur

Leene Communicatie Academie

M.A. van der Wind
Directeur

UWV Werkbedrijf

C. Verschoor
Regiomanager

Bibliotheek Bollenstreek

J. Portengen
Directeur

Bibliotheek Rijn en Venen

H. van Beek
Directeur

MEE ZHN

C. Ruessink
RVE manager Leiden e.o.

Bibliotheek Katwijk

J. Klerk
Directeur

BplusC

W.J.C. van Moort
Voorzitter Raad van Bestuur

Participe

E. Leih
Directeur Participe Alphen aan den Rijn

Bibliotheek Voorschoten en Wassenaar

J.J. Bulle
Directeur

Libertas Leiden

H. Remmelzwaan
Manager Bedrijfsvoering & Control

JES Rijnland

M.C. de Groot
Bestuurder en directeur

Stichting Radius Leiden

F.A. van Rooij
Directeur/bestuurder Radius

Welzijnskwartier

G.D.H. Spies
teamleider Medelanders

GGD Hollands Midden

H.P. Visch
sectormanager Publieke Zorg voor de Jeugd

**Gerechtsdeurwaarderskantoor
Buik en van der Horst**

B.M.M. ter Kuile,
gerechtsdeurwaarder

Stichting Kezen & Schrijven

A. van den Oijaard.